

Prim. MUDr. Martina Dukátová

Lze bez alergologického vyšetření rozlišit alergickou rýmu od chronické rýmy jiného původu?

Blíží se jaro, a to je období, kdy velké procento lidí trpí projevy alergické rýmy. A také mohou vzniknout první problémy u alergiků reagujících na hmyzí bodnutí. Oslovili jsme proto vedoucí lékařku alergologické ambulance MEDICO v Praze 4 MUDr. Martinu Dukátovou a položili jí několik otázek.

Lze bez alergologického vyšetření rozlišit alergickou rýmu od chronické rýmy jiného původu?

Lékařem pečlivě provedený rozbor všech příznaků onemocnění velmi často napoví, o jaký typ choroby se jedná. Každoročně se opakující jarní či letní obtíže s klidovým průběhem konce podzimu a zimy jsou pro alergii na pyly jarních dřevin či pyly trav, obilnin a plevelů typické. Ale potvrzení diagnózy musí být vždy provedeno alergologickým vyšetřením, nejlépe pomocí kožních testů, event. vyšetřením hladin alergických protilátek v krvi.

Co lze v případě alergické rýmy doporučit pacientovi dříve, než se vypraví k odborníkovi?

Je možné ihned zahájit léčbu pomocí volně prodejných léků s antialergickým účinkem. Jedná se o tzv. antihistaminika, tj. léky blokující účinek látky uvolňující se při alergii, histaminu. Ten působí nejen projevy alergické rýmy /kýchání, svědění nosu, poruchu čichu, vodový výtok a nosní neprůchodnost/, ale i záněty spojivek, někdy ekzém, kopřivku či sezónní astmatické projevy. Tyto léky existují ve formě tablet, nosního spreje či očních kapek. Ústní podávání antihistaminik je nutno několik dní /nejlépe po dobu jednoho týdne/ před alergologickým vyšetřením vysadit, protože by působila falešnou negativitu kožních testů.

Jak se vypořádat se zkříženou alergií?

Zkříženou alergii způsobují alergeny v ovoci a zelenině, které mají podobnou chemickou strukturu, jako alergeny pylové. Někteří pacienti s pylovou alergií při požití ořechů, určitého druhu ovoce nebo zeleniny v syrovém stavu pociťují pálení v ústech, mravenčení jazyka, otok rtů. Při alergii na břízovité stromy se tato reakce typicky objevuje po snědení lískového ořechu, jablka, třešně, broskví či mrkve. Pacienti alergičtí na trávy mohou podobně reagovat

např. na rajske jablko. Léčba zkřížených alergií je obtížná, jedinou možností je vyvarovat se kontaktu s některými druhy potravin a při obtížích podat léky s antihistaminovým účinkem.

Co to je a co poskytuje pylová informační služba /PIS/?

Pylovou službu tvoří monitorovací stanice, které jsou rozmístěny po celém území ČR a sledují a zaznamenávají obsah pylových a plísňových alergenů v ovzduší. Ve sdělovacích prostředcích nebo na internetových stránkách www.pylovasluzba.cz jsou pro alergiky v průběhu pylové sezóny k dispozici zprávy o aktuálním výskytu těchto alergenů včetně předpovědi pro nejbližší týden. Pro plánování dovolené je vhodné využít stránky evropské pylové služby www.polleninfo.org.

Který hmyz může po poštípání vyvolat u člověka anafylaktický šok?

V našich podmínkách vosa /sršeň/ a včela /čmelák/. Vždy je však v rámci diagnostiky třeba odlišit, zda se jedná opravdu o šok alergický /anafylaktický/ nebo pouze o reakci toxickou /způsobenou např. větším počtem žihadel/. V prvním případě je plně indikována i léčba vakcínami, v tom druhém případě by byla neúčinná.

Jak laik pozná, že k šoku dochází a co má učinit v laické pomoci?

Prvními projevy šokové reakce je svědění kůže, zarudnutí, vyrážka, otok. Někdy následuje obtížné dýchání, kolaps. V případě rozvinutého šoku je přítomno bezvědomí, křeče, poruchy oběhu, povolení svěračů a může dojít i k zástavě akce srdeční a úmrtí. Člověk s alergií na hmyzí jed by měl být vybaven protišokovým balíčkem a je nutné ihned zahájit samoléčbu. Jedná se o aplikaci adrenalinu autoinjektorem, podání antihistaminik a tabletek s kortikoidy, event. inhalaci antiastmatického spreje. A samozřejmě odstranění žihadla, ochlazení místa vpichu, případně zaškrcení končetiny nad místem bodnutí.

Lze pylovou nebo hmyzí alergii vyléčit?

Jedinou kauzální léčbou alergií je podávání alergenových vakcín. Pro pylové alergiky máme k dispozici kvalitní standardizované vakcíny injekční nebo podjazykové /kapkové, tabletové/. Efekt záleží na včasném zahájení léčby a jejím trvání minimálně po dobu 3 let. V případě alergie na hmyzí jed je účinná pouze injekční forma vakcín, pomocí které lze riziko opakování šokové reakce po event. dalším bodnutí snížit na minimum.